

Ministerie van Defensie

CHEF VAN DE GENERALE STAF / BEVELHEBBER DER LANDSTRIJKKRACHTEN

Dit stuk mag niet worden vermenigvuldigd dan met toestemming van Hfd Afd Inl / Veil

5

Afdeling/Section: Inlichtingen en Veiligheid

Ex.Nr.:

Postadres: Thérèse Schwartzstraat 15
Telefoon: 070-245370 / 070-735735

G E H E I M

Men wordt verzocht bij beantwoording, datum en nummer van deze brief nauwkeurig te vermelden

uw kenmerk	uw brief van	ons nummer	's-Gravenhage,
		081/3/R/Geh	26 NOV. 1973
bijlagen: 1		Aan	
onderwerp: Aanvulling/wijziging op sup-intrep "Sovjet-Unie Economie".		verzendslijst	

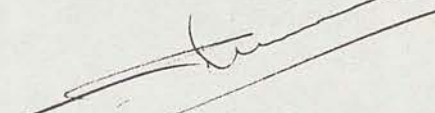
Hierbij bied ik U een aanvulling/wijziging aan op het U met mijn brief van 12 sept 73, nr. 082/4/U/Geh toegezonden supintrep "Sovjet-Unie Economie".

1. De bijgevoegde Bijlage A invoegen na blz. 14.
2. Blz 10 para a - laatste zin "ongeveer twee-derde" wijzigen in "circa 54%".
3. Blz 11, para (2) aanvullen met: "Zie ook Bijlage A".
4. Inhoudsopgave: Na pt 4 opnemen:
"BIJLAGE A - Militaire uitgaven van de Sovjet-Unie in 1972."

Typ : M.H.

Coll:

DE CHEF VAN DE GENERALE STAF
VOOR DEZE:
HET HOOFD VAN DE SECTIE INLA
DE LUITENANT-KOLONEL

C. KLOOS.

Aangehaakt

Brief + Bijl Ex.Nr.:

Mindef d.t.v. SG	1 en 2
Stasdef Pers d.t.v. SG	3
Stasdef Mat d.t.v. SG	4
Plv SG/KL	5
Cs(L)-IGK	6
Voorz	7
KMG	8
C-1 Lk	9
TBW	10
TBO	11
TBZ	12
Gouv KMA	13
Dir HKS	14
C-SMID	15
C-KMar	16
Voorz CVIN	17
Hfd BVD	18
Hfd MARID	19
Hfd LUiD	20
Hfd IDB	21
Min BuZa - DNW	22
Min BuZa - OE	23
HPMV d.t.v. VCS	24
<u>Intern:</u>	
CGS	}
Plv CGS	
SC I	
SC II	}
PL	
OPN	26
AZ	27
INLA	28
Archief	29 t/m 50
	51 en 52

GEHEIM

EX nr 5
082/4/U/Geh

**KONINKLIJKE LANDMACHT
GENERALE STAF
AFD INLN/VEIL**

**SOVJET-UNIE
ECONOMIE**

SUPINTREP

GEHEIM

DATUM VAN UITGIFTE

12 SEP. 1978

GEHEIM

1

SOVJET - UNIE

ECONOMIE

juli 1973

GEHEIM

INHOUDSOPGAVEblz.nr:

1. <u>ALGEMENE ACHTERGRONDEN</u>	
a. Inleiding	3
b. Het 24e Partijcongres van de CPSU	4 - 5
c. Problemen waarmee de Sovjet-Unie heeft te kampen	5 - 8
2. <u>DEFENSIE INSPANNING VAN DE SOVJET-UNIE</u>	
a. Officiële Sovjet gegevens	9 - 10
b. Raming van de hoogte, samenstelling en verdeling van de Sovjet defensie-uitgaven	10 - 11
3. <u>CONSEQUENTIE VOORTVLOEIENDE UIT DE</u>	
a. Verhoging van de levensstandaard van de bevolking	12
b. Openlegging van nieuwe industrie centra in Siberië en de ontwikkeling van de grondstoffenontginning aldaar	12
4. <u>SAMENVATTING EN CONCLUSIES</u>	13 - 14

Bijlage A
Militaire uitgaven van de Sovjet Unie in 1972

1. ALGEMENE ACHTERGRONDENa. Inleiding

De Sovjet-Unie moet in economisch opzicht tot één van de machtigste landen ter wereld gerekend worden. Het is rijk aan delfstoffen en beschikt over een redelijk modern industrieel apparaat.

Vooraf na de Tweede Wereldoorlog heeft de Sovjet-Unie zich ontwikkeld tot een volwassen industriële natie. Dit betekent echter tevens dat de economische ontwikkeling van dit land aan dezelfde economische wetmatigheden is onderworpen als in elk ander industrieel ontwikkeld land. Dat wil zeggen dat typische verschijnselen die zich in de zgn. kapitalistische landen voordoen, ook in de Sovjet-Unie de aandacht van de politieke leiders opeisen.

Sinds de Sovjet-Unie is overgegaan tot een politiek van vreedzame coëxistentie met het Westen en dus een militaire confrontatie met het Westen niet langer onvermijdelijk acht, speelt de concurrentie met het Westen op economisch gebied een belangrijke rol in de Sovjet ideologie. In de komende 10 à 15 jaar dient de Sovjet-Unie, volgens deze gedachte, het Westen economisch te overtreffen om zodoende het initiatief in de internationale economische en politieke betrekkingen van de kapitalistische landen over te nemen.

De positie van de Sovjet-Unie binnen de COMECON (Raad voor Wederzijdse Economische Hulpverlening) is duidelijk dominerend. De COMECON, waarbij o.m. alle lidstaten van het Warschaupakt zijn aangesloten, tracht een economische integratie tussen de lidstaten te bewerkstelligen. Deze economische integratie heeft tot doel de economische ontwikkeling van de lidstaten sneller en doeltreffender te doen plaatsvinden, te grote afhankelijkheid van Westerse technische kennis en producten te voorkomen en een sterke industriële basis te vormen voor hun defensie-industrie. Buiten de COMECON tracht de Sovjet-Unie haar invloed uit te breiden door economische en militaire hulpverlening aan ontwikkelingslanden in het Midden-Oosten, Afrika en Azië en in Zuid-Amerika.

b. Het 24e Partijcongres van de CPSU

De richtlijnen voor de verdere ontwikkeling van de Sovjet-Unie zijn tijdens het 24e Partijcongres van de CPSU (30 maart - 9 april 1971) vastgelegd.

In de loop van zijn, tijdens dit congres uitgesproken, rede noemde Brezhnev de volgende drie sleutelproblemen van de Sovjet economische politiek:

- (1) verhoging van de levensstandaard van het volk;
- (2) mobilisering van alle beschikbare middelen, de techniek en wetenschap, en op basis daarvan vergroting van de productiviteit;
- (3) systeem-verbetering van het economisch management door middel van een verbeterde planning, verbetering van de organisatiestructuur van het management, toename van het gebruik van de zgn. economische impulsen en betere participatie van het volk bij het economisch beleid.

Ook premier Kosygin beloofde in zijn redevoering voor dit Congres dat de Sovjet regering het leven welvarender, betekenisvoller en belangwekkender zal maken door de productie van consumptiegoederen in de komende vijf jaar met 40 procent te verhogen. "Nooit zijn zulke omvangrijke financiële en materiële middelen ter beschikking gesteld voor de ontwikkeling van de landbouw en de consumptie-industrie."

Kosygin waarschuwde echter dat aan deze middelen zeer reële beperkingen zijn gesteld door het feit dat ruime middelen nodig zijn voor andere doeleinden, waaronder de defensie. Op dit Partijcongres werd, voor het eerst in de geschiedenis van de Sovjet-Unie, besloten dat de consumptiegoederensector sneller zal moeten groeien dan de zware industriële sector.

Met betrekking tot de defensie-inspanning van de Sovjet-Unie verklaarde Kosygin, dat de internationale toestand de Sovjet-Unie noopt haar defensie-inspanning te vergroten, om het evenwicht te bewaren in verband met de dreiging van het Amerikaanse imperialisme.

Resumerend kan men stellen dat tijdens dit Congres werd besloten tot:

- verhoging van de levensstandaard van de bevolking,
- openlegging van nieuwe industriële centra in Siberië,
- handhaving en vergroting van de defensie-inspanning van de Sovjet-Unie.

Het militaire potentieel van de Sovjet-Unie is ten nauwste verbonden met de capaciteit van de zware industriële sector. Deze sector produceert de duurzame goederen voor de Sovjet defensie. Relatieve uitbreiding of inkrimping van de zware industrie zal dus directe invloed hebben op het militaire materieel waarover de Sovjet-Unie kan beschikken.

c. Problemen waarmede de Sovjet-Unie heeft te kampen

(1) Investerings

Verwezenlijking van bovengenoemde drie doelstellingen vereist grote investeringen. De Sovjet-Unie kampt echter met het probleem dat het kapitaal dat voor investeringen gedurende de laatste jaren is besteed, niet het verwachte rendement oplevert.

Dit heeft verschillende oorzaken:

- (a) Het economisch systeem van de Sovjet-Unie is niet flexibel; de planning voor lange termijn wordt gebaseerd op de, op dat moment bekende, technische gegevens. Dit werkt verstarrend omdat geen snelle aanpassing plaatsvindt bij technische, wetenschappelijke en behoefte veranderingen. Dit effect wordt nog versterkt door de zeer grote centralisatie in de besluitvorming van het economisch systeem.
- (b) De nadruk ligt bij de productie te veel op kwantiteit en te weinig op kwaliteit, hetgeen vooral in de buitenlandse handel een zeer nadelige rol speelt.
- (c) De starheid van het distributie- en transportsysteem levert problemen op bij de afzet van geproduceerde goederen en de openlegging van nieuwe industriële centra.

- (d) De geringe bevolkingsgroei in de Sovjet-Unie heeft tot gevolg dat een productiviteitsstijging binnen de industriële sector voor een belangrijk deel afhankelijk is van een stijging van de arbeidsproductiviteit.

Het feit dat de investeringen momenteel niet het verwachte rendement opleveren, heeft o.a. tot gevolg dat het groeipercentage van de Sovjet economie zich in de periode 1971 - 1980 waarschijnlijk zal bewegen tussen de 4 en 5 percent, terwijl in de jaren 1961 - 1970 dit percentage gemiddeld nog op $5\frac{1}{2}$ percent lag.

(2) Inflatie

Verder kampt de Sovjet-Unie nog met zgn. "verborgen inflatie". Doordat in de Sovjet-Unie de prijzen voor verbruiksgoederen voor langere perioden zijn vastgelegd, het aanbod aan consumptiegoederen beperkt is en de koopkracht van de bevolking door loonstijgingen toeneemt, doet zich het verschijnsel van verborgen inflatie voor. De bevolking beschikt over een groter inkomen dan zij kan uitgeven omdat de consumptiegoederen in een te beperkte hoeveelheid worden geproduceerd. Dit heeft o.a. tot gevolg dat het totale spaartegoed van de bevolking in de Sovjet-Unie jaarlijks met 20 percent stijgt. In het verleden loste de overheid in communistische landen dit probleem op door periodieke drastische verhogingen van de prijzen voor levensmiddelen, kleding, e.d. Het teveel aan geld bij de bevolking werd dan op deze manier weggewerkt. Of deze politiek in de toekomst nog uitvoerbaar is, is zeer de vraag. Drastische verhoging van de levensmiddelenprijzen in Polen, eind 1971, veroorzaakte onlusten in verschillende Poolse steden en tenslotte de val van Gomulka. De Poolse leiders hebben daarna de eisen van de arbeiders ingewilligd en zijn niet overgegaan tot gewelddadige onderdrukking van de opstanden. Oplossing van dit verborgen inflatieprobleem

dient dus te worden gezocht in uitbreiding van het consumptiegoederen pakket.

(3) De landbouw

De agrarische sector vormt één van de grootste problemen voor de Sovjet regering. Door mis-management, veroudering van het arbeidspotentieel in deze sector en een gebrek aan modern materieel werden de geplande productie resultaten in de agrarische sector vrijwel nooit verwezenlijkt. De jaren 1970/1971 werden in de Sovjet-Unie tot de topjaren voor de landbouw gerekend. De Sovjet leiders wilden de gunstige resultaten uit deze jaren consolideren en uitbreiden door het doen uitvoeren van een landbouwprogramma waarbij mechanisatie en toepassing van kunstmest een grote rol zouden spelen.

De ongunstige weersomstandigheden (een zeer strenge winter gevolgd door een periode van grote droogte) in 1972 hebben deze plannen gedwarsboemd. Naar schatting bedroeg de oogst in 1972 zeker 10 percent minder dan in 1971. In Witrusland wordt de achteruitgang zelfs op 25 percent geschat. Deze slechts resultaten zijn niet uitsluitend aan de weersomstandigheden toe te schrijven, maar ook aan organisatorische fouten die zijn gemaakt bij de uitvoering van het landbouwprogramma. De Sovjet minister van Landbouw Matskevich, werd dan ook afgezet en vervangen door een lid van het Politburo, Polyanski. Met de Verenigde Staten, Canada en Frankrijk werden vorig jaar contracten afgesloten die moeten voorzien in de levering van 20,6 miljoen ton graan aan de Sovjet-Unie, waarmee een bedrag van \$ 1,3 miljard is gemoeid. Deze import zal moeten worden betaald met harde valuta. De benodigde middelen zal de Sovjet-Unie zich moeten verschaffen door goudverkopen, leningen op korte termijn en credieten op midden-lange termijn. Het totale deficit aan harde valuta wordt voor de jaren 1972/73 dan ook geschat op \$ 800 miljoen per jaar.

Het tekort aan graan zou er toe kunnen leiden dat tot afslachting van een deel van de veestapel zou moeten worden overgegaan. Dit zou voor jaren gevolgen hebben voor de opbouw van de veestapel en dus voor het voedselpakket van de bevolking.

2. DEFENSIE INSPANNING VAN DE SOVJET-UNIEa. Officiële Sovjet gegevens

De Sovjet-Unie publiceert slechts één cijfer met betrekking tot haar defensie-inspanning en wel dat van de post "defensie" op het jaarlijkse staatsbudget. Aangenomen wordt dat de werkelijke defensie-uitgaven hoger zijn; het is echter zeer moeilijk om een juist inzicht te krijgen in de hoogte, samenstelling en verdeling van de totale defensie-uitgaven van de Sovjet-Unie.

Het officiële "defensie budget" van de Sovjet-Unie in de jaren 1965 - 1973 bedroeg (in miljarden roebels):

1965	12,8
1966	13,4
1967	14,5
1968	16,7
1969	17,7
1970	17,9
1971	17,9
1972	17,9
1973 (geplanned)	17,9

Met deze officiële cijfers dient zeer kritisch te worden omgegaan, omdat:

- (1) ondanks belangrijke verschillen in de defensieprogramma's van 1970 tot 1973 het defensiebudget van de Sovjet-Unie in deze periode constant is gebleven,
- (2) de werkelijk bestede en de geplande defensie-uitgaven welke vóór 1962 vrijwel nooit identiek waren, zijn sinds deze datum volgens de officiële berichten steeds gelijk.

Het officiële "defensiebudget" van de Sovjet-Unie heeft dan ook meer politieke dan economische betekenis.

Volgens Sovjetgegevens wordt het defensiebudget besteed aan:

- de aankoop van wapens, uitrusting en ammunitie,
- betalingen voor de belangrijkste constructie-werkzaamheden,
- salarissen van het militair personeel,

- salarissen van het burgerpersoneel werkzaam bij defensie,
- onderhoudskosten voor militaire eenheden, hospitalen, scholen, e.d.,
- uitgaven voor BOS-voorraden, gevechtsrantsoenen, e.d.

Een aantal, aan defensie gerelateerde activiteiten zoals civiele verdediging, buitenlandse militaire hulpprogramma's, militaire voorraadvorming en het nucleaire programma wordt niet vermeld. De twee belangrijkste niet genoemde onderwerpen zijn militaire "research en ontwikkeling" en "militaire ruimtevaart". Beiden staan onder toezicht van het ministerie van defensie, doch worden grotendeels betaald uit de "pot wetenschap".

De gepubliceerde uitgaven voor "wetenschap" in de periode 1965 - 1973 bedroegen (in miljarden roebels):

1965	6,9
1966	7,5
1967	8,2
1968	9,0
1969	10,0
1970	11,7
1971	13,0
1972 (voorlopig)	14,4
1973 (geplanned)	15,5

Het aandeel van militaire "research en ontwikkeling" en ruimtevaart in de uitgaven voor "wetenschap" kan niet exact worden bepaald, maar wordt geschat op ~~ongeveer twee derde~~.
circa 54%

b. Raming van de hoogte, samenstelling en verdeling van de Sovjet defensie-uitgaven

(1) Hoogte en samenstelling

De algehele militaire en ruimtevaartinspanning van de Sovjet-Unie is de laatste tien jaar gestadig gegroeid en benadert nu ongeveer die van de Verenigde Staten, althans in termen van de jaarlijks hieraan toegewezen middelen. De totale defensie-uitgaven worden voor 1972 geschat op ongeveer 28 miljard roebel, hetgeen plm. 10 percent is van het Sovjet Bruto Nationaal Product.

De druk van defensie op de nationale economie is echter groter dan deze 10 percent doet vermoeden, aangezien defensie een onevenredig deel opeist van de kwalitatief beste (hulp)middelen waarover de Sovjet-Unie beschikt. In de komende vijf jaar zullen de totale defensie-uitgaven waarschijnlijk blijven groeien, maar het groeipercentage zal naar verwachting onder het groeipercentage van het Bruto Nationaal Product liggen.

(2) Verdeling van de defensie-uitgaven

Militaire "research en ontwikkeling" en ruimtevaart nemen ongeveer 28 percent van de totale defensie-uitgaven voor hun rekening (plm. 7,8 miljard roebel). De uitgaven voor militaire "research en ontwikkeling" zijn, met name sinds het eind der zestiger jaren, snel toegenomen hetgeen verband houdt met een toenemende belangrijkheid van militaire ontwikkelingsprogramma's.

Verwacht wordt dat de komende jaren de uitgaven voor militaire "research en ontwikkeling" jaarlijks met plm. 8 percent zullen toenemen.

Sinds 1965 is de verdeling van de overige defensiegelden over de strijdkrachten ongeveer als volgt:

- landstrijdkrachten	18%
- marine	11%
- luchtmacht	10%
- strategische raketstrijdkrachten	10%
- luchtverdediging	11%
- reserves, BOS, ministerie van defensie etc.	12%

Mit bylage A

3. CONSEQUENTIE VOORTVLOEIENDE UIT DE IN 1.c GENOEMDE PROBLEMEN EN DE DEFENSIE-INSpanNING VOOR DE EERSTE TWEE DOELSTELLINGEN VAN HET 24e PARTIJCONGRES

a. Verhoging van de levensstandaard van de bevolking

Ten gevolge van de slechte oogst en het achterblijven van de groei van de industriële capaciteit zijn de economische doeleinden voor het jaar 1973 drastisch verlaagd.

Het vijfjarenplan 1971 - 1975 voorzag voor 1973 een groei van 7,6% in de zware industrie en van 8,1% voor de consumptiegoederen sector. Bij het herzien plan voor 1973 wordt niet alleen de totale stijging van de productie verminderd van 7,8 tot 5,8% maar is ook de groei van de consumptiegoederen sector naar de tweede plaats verwezen.

De productie van de zware industrie moet in dit jaar stijgen met 6,3% en die van consumptiegoederen met 4,5% (een verlaging dus met 3,6%).

b. Openlegging van nieuwe industrie centra in Siberië en de ontwikkeling van de grondstoffenontginning aldaar

Tenzij de grondstoffen worden bestemd voor directe uitvoer naar het Westen, betekent de ontwikkeling van de grondstoffenontginning in Siberië een aanslag op de beperkte investeringsmiddelen en een versterking van de zware industriële sector ten koste van de consumptiegoederen uitbreiding.

We zien dan ook een sterke belangstelling van de Sovjet-Unie voor gezamenlijke ondernemingen met buitenlandse bedrijven waarbij het buitenlandse kapitaal een aanvulling moet zijn op de eigen beperkte mogelijkheden.

Vooral de Verenigde Staten, West-Duitsland en Japan tonen veel belangstelling voor deze vorm van samenwerking, waarbij het de bedoeling is dat de buitenlandse kapitaalverstrekkers beschikken over een deel van de productie.

4. SAMENVATTING EN CONCLUSIES

De uitvoering van de eerste twee doelstellingen van het 24e Partijcongres stuit op grote moeilijkheden. Oplossing van de problemen in de landbouw, de consumptiegoederensector en de zware industrie vereisen grote nieuwe investeringen waarvoor niet voldoende kapitaal beschikbaar is. Om de bestaande kapitaalschaarste op te vangen is verhoging van de productie noodzakelijk. Gezien de te verwachten geringe bevolkingsgroei in de Sovjet-Unie ziet het er niet naar uit dat het arbeidspotentieel in de toekomst sterk zal toenemen. De productiviteitsstijging kan dus slechts worden gerealiseerd door een stijging van de arbeidsproductiviteit. Dit is mogelijk door een vergrote efficiency in het bedrijfsmanagement en door technische vooruitgang. Betere voorzieningen voor de arbeiders kunnen hiertoe ook bijdragen. De arbeiders zijn echter niet gevoelig voor vergroting van hun inkomen indien daar geen grotere bestedingsmogelijkheden tegenover staan. De Sovjet leiders zien zich dan ook voor een vicieuze cirkel geplaatst. Om de binnenlandse rust te verzekeren is een versterkte groei van de consumptiegoederensector noodzakelijk. Om deze groei te realiseren zijn grote nieuwe investeringen binnen deze sector nodig. Deze investeringen moeten worden gefinancierd door een verhoogde productiviteit waarvoor echter weer nieuwe investeringen noodzakelijk zijn. Doorbreking van deze cirkel kan slechts op twee manieren geschieden:

- (1) technische en economische samenwerking met het Westen;
- (2) vermindering van de nieuwe investeringen in de zware industrie, m.a.w. hoogstens handhaving van de huidige defensie-inspanning en zeker geen drastische verhoging.

De Sovjet-Unie beschikt over een groot en modern defensie- en "research en ontwikkelings"-apparaat dat zich in de komende vijf jaar waarschijnlijk geleidelijk verder zal uitbreiden. De totale defensie-uitgaven zullen echter in dezelfde periode naar verwachting een groeipercentage vertonen dat lager is dan het groeipercentage van het Bruto Nationaal Product.

Gezien de hierboven geschetste situatie zullen de middelen waarover het defensie-apparaat in de komende vijf jaar kan beschikken niet al te ruim zijn. Het is echter onwaarschijnlijk dat de politieke leiders van de Sovjet-Unie, enkel op basis van zuiver economische motieven, beperkingen zullen aanbrengen in militaire programma's welke zij noodzakelijk achten. De industriële capaciteit van de Sovjet-Unie is momenteel, in vreedstijd, ternauwernood in staat om een "out-put" aan goederen te leveren welke realisering van de doelstellingen van het 24e Partijcongres mogelijk maken. In oorlogstijd, wanneer er een veel groter beroep op de productiecapaciteit van de industriële sector moet worden gedaan, is het zeer de vraag of deze sector gedurende een langdurige periode in staat zal zijn om in de grote behoefte aan militair materieel te voorzien. Zeker in het licht van een verdere beperking van het arbeidspotentieel door mobilisering van grote delen der bevolking ten behoeve van de strijdkrachten.

Militaire uitgaven van de Sovjet Unie in 1972 (miljard roebels):

Militaire Research en Ontwikkeling	5,2	
Ruimtevaart activiteiten	2,7	
		<hr/> 7,9
Aankoop van wapens en uitrustingen (Kapitaal uitgaven)		<hr/> 6,0
Operatie kosten		
a. salaris beroepspersoneel	6,0	
wedde dienstplichtigen	0,25	
salaris burgerpersoneel	0,25	
pensioenen	1,5	
voedselvoorziening	0,8	
kleding	<u>1,0</u>	
	9,8	
b. Voorraden en onderhoud	4,2	
		<hr/> 14,0
Totale defensie uitgaven van de Sovjet Unie		<hr/> <u>27,9</u>

	<u>Defensie-uitgaven</u>		<u>Totaal strijdkrachten</u>		<u>Ruimtevaart en militaire R & D</u>	
	<u>miljard roebels</u>	<u>groei-voet</u>	<u>miljard roebels</u>	<u>groei-voet</u>	<u>miljard roebels</u>	<u>groei-voet</u>
1961	16,7	%%	13,7	%%	3,0	%%
1962	17,7	+ 5,9	14,2	+ 2,9	3,5	+16,6
1963	18,2	+ 2,9	13,8	- 2,8	4,4	+25,8
1964	18,6	+ 2,2	13,6	- 1,4	5,0	+13,6
1965	19,4	+ 4,3	14,1	+ 3,7	5,3	+ 6,0
1966	20,7	+ 3,6	15,0	+ 6,4	5,7	+ 7,5
1967	22,5	+ 8,7	16,7	+11,3	5,8	+ 1,8
1968	24,6	+ 9,3	18,6	+11,3	6,0	+ 3,4
1969	25,9	+ 5,3	19,6	+ 5,4	6,3	+ 5,0
1970	26,8	+ 3,5	19,8	+ 1,0	7,0	+11,1
1971	27,3	+ 1,8	19,9	+ 0,7	7,4	+ 5,0
1972	27,9	+ 2,2	20,0	+ 0,3	7,9	+ 7,5

GEHEIM

-2-
GEHEIM

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de groei-voet van de uitgaven voor "ruimtevaart en militaire R & D" en de groei-voet van de uitgaven voor de totale strijdkrachten (personeel, materieel, onderhoud en voorraden) nauw met elkaar samenhangen.

In 1962, 1963, 1964 en 1970 vertoonden de uitgaven voor ruimtevaart en militaire R & D een snelle groei terwijl de uitgaven voor de totale strijdkrachten een langzame tot negatieve groei te zien gaven. Het omgekeerde geldt voor de jaren 1967 en 1968. Voor de komende drie jaar kan verwacht worden, gezien het operationeel worden van de SS 15 en SS 18, dat de uitgaven van de totale strijdkrachten, door de investeringen in deze nieuwe wapensystemen, een snellere groei zullen vertonen dan de uitgaven voor "ruimtevaart en militaire R & D".

Het Bruto Nationaal Product van de Sovjet Unie (tegen factor-kosten)
en het aandeel van defensie daarvan:

	<u>Bruto Nationaal Product</u> <u>miljard roebels</u> <u>groeijt</u>	<u>Defensie uitgaven als % van BNP</u>
1961	175	9,9%
1962	190	9,3%
1963	200	9,1%
1964	210	8,9%
1965	225	8,6%
1966	235	8,8%
1967	245	9,2%
1968	270	9,1%
1969	280	9,2%
1970	295	9,1%
1971 (voorlopig)	303	9,0%
1972 (voorlopig)	312	9,1%

BNP in de periode 1963 - 1973:	+ 56,0%
Totale defensie-uitgaven in de periode 1963 - 1973:	+ 53,3%
Totale uitgave strijdkrachten in de periode 1963 - 1973:	+ 45,6%
Ruimtevaart en militaire R & D in de periode 1963 - 1973:	+ 79,5%

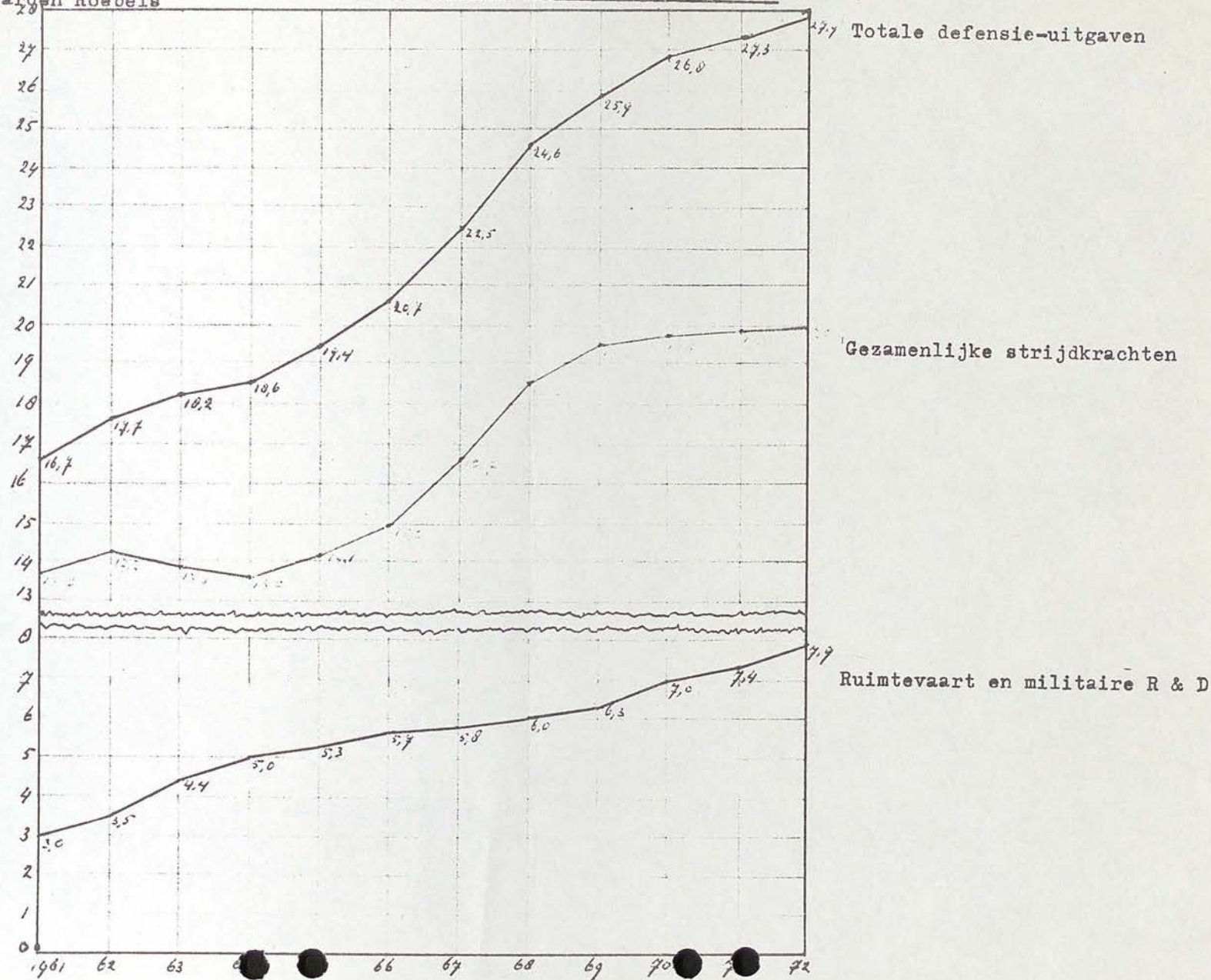
Zoals uit deze cijfers blijkt is militaire R & D het snelst groeiende onderdeel van de totale defensie-uitgaven van de Sovjet Unie.

In de komende drie jaar zullen de investeringen echter zeer snel groeien door het operationeel worden van de SS 15 en SS 18 terwijl militaire R & D waarschijnlijk een minder snelle groei, dan tot nu toe het geval was, te zien zal geven.

GEHEIM

Geschatte defensie-uitgaven van de Sovjet Unie

Miljarden Roebels

GEHEIM